

להיות שונה לגמרי — וזנו אין כל סיכוי לשי
לזוט עליהם.

אולם אלה הן שאלות פוליטיות, ולכן לא נרחיב בהן.
לענייננו עלינו להניח, שאין קיימת כל מניעה פוליטית
לחזרה הגנה עם ארצות-הברית וכי בחזקת ודאי הדבר.
שלא רק הממשלה האמריקאית הנוכחית תסכים לרעיון.
וגם תעבירו בקונגרס, אלא שאף כל הממשלות הבאות
תקבלנה ותאמצנה התחייבות זו, ואף פעם לא תלקנה
בכוונתן או בנסוגותן, לעשות כמיטב יכולתן להגן על
ישראל במלוא העוצמה האפשרית, משאך נבקשן.

השאלה, שעדינו לבחון, מוגבלת וספציפית
בהרכבה: האם ארצות-הברית, גם במלוא-רצון
נה ובשיא-נכונותה הפוליטית, מסוגלת בכלל ל-
העמיד לרשותנו, או לזכותנו, עוצמה צבאית
משמעותית? אם כן, איזו עוצמה וכאלה תנ-
אים; ואם לא, למה.

מלכודת מוות

כור הסיפור על אודות נפוליאון, שביקר בעיר גר-
מנית אחת ולא קידמוהו במסחרי-כבוד, כנדרש. כשתבע
לדעת מה התפקוד, ענה ראשה-עיר, ששבע סיבות למדו
דל: "אלף, אין תותחים. ב'ת"ת...". הלאה כבר אינן
מעניינות, השיב הקיסר.

השאלה שהעמידנו מיוחדת בכך, שיש לה
כמה תשובות — וכוזן על תקן של "אין תר-
תחים"; כלומר, כל אחת מהן די בה, גם
כשעצמה, להעמיד את רעיון חזרה-ההגנה

עבור הצי השישי מהווה היסדה-תיכון לא רק ממלכה-בעבד, אלא גם מלכודת-מוות

כחלום-בהקיץ, אשר, כמישען לביטחונה הצבאי
של ישראל, איננו שווה את הנייר שעדינו ייכתב
ויוחתם. זאת, נרגיש, אף מן ההיבט הצבאי
זכור, בלא כל התייחסות להפרעות, עיכובים,
או מניעות פוליטיות וגם, כאמור, כהנחת אי-
התקיימותם.

כאשר בירר בן-גוריון, ב-1955, את אפשרות חתימת
חזרה-ההגנה עם ארצות-הברית, עדיין היו חופי היס
התיכון וכל המיזרח-התיכון נתונים בשליטה בלתי-מעור-
רת של המערב: האימפריה הצרפתית שררה במגרב,
לוב היתה נתונה לחסות בריטית וכן גם עבר-הירדן.
עדן (היום, דרום-תימן), נסיכויות המפרץ-הפרסי ומיזרח-
אפריקה, הצי הבריטי שלט באוקיינוס-ההודי והינדי-סוף,
ובידי היו המאזנים האיסטרטגיים העיקריים ביסדה-
תיכון — גיברלטר, מאלטה, קפריסין. ככל שהעוצמות הצר-
פתית והבריטית בחלק זה של העולם היו ניכרות מאד, הרי
גורם-העוצמה הזרמנטלי באגן היסדה-תיכון היה הצי
השישי האמריקאי. נתיבי הים הגלובליים נמצאו אז כולם
בשליטה מערבית בלבדית. בריתה-מועצה רק החלה
לרחח באיור, ועוצמתה הצבאית היתה עדיין יבשתית-
אירופית, באופיה ובמיקומה, באורח כמעט בלבדי.

מה שהשוב עד יותר, אופי וסדר-ההגדל של העוצ-
מת הצבאיות, "הילידות" האזור הן עדיין כאלה, שבי
1958 יכלו האמריקאים להנחית חטיבת מארינס בלבנון,
ובכך לשים קץ למלחמת-האזרחים שהשתוללה שם אז;
וכוח צנחנים בריטי, שדוטס (מעל ישראל, ברשותנו)
אל רבת-עמון, היה בכוחו ליצור אבטחה מספקת לחור-
סיין, שאיימו להפכו, או לחסלו.

ב-1953 יכלו הבריטים להשתלט כלאחר-יד על עב-
דאן, מרכז-הנפט האיראני שמוחמד מוצאדק (ראש ממ
שלת איראן אז) ביקש להלאימה. עוד ב-1963 הספיקה
שליחת כוח בריטי קטן לכוחיית, להבטיחה מפני נסיון-
פלישה עיראקי.

כיום שונים פני הדברים לגמרי. צרפת ובריטניה נעל-
מו לחלוטין מן הבמה — ורוקחות לחללי אותם שייכים,
שרק לפני שנים מעטות ביותר עדיין התאבקו בעפר-ירג-
ליו של "הסוכן הפוליטי" הבריטי במקומותיהם. מן החוף
הצפון-אפריקאי נעלמו כל המאזנים המערביים, ורוב
השליטים הנוכחיים נעים בין יחס ניטרלי כלפי המערב,
ובין עוינות או ידידות עם בריתה-מועצה. חופי ים
סוף, להוציא רק אריתריאה (עדיין) ודרום-סיני, כולם
בידי מדינות ערביות, ובאוקיינוס-ההודי רבים המעגנים
המאזנים הסובייטיים מן המערביים.

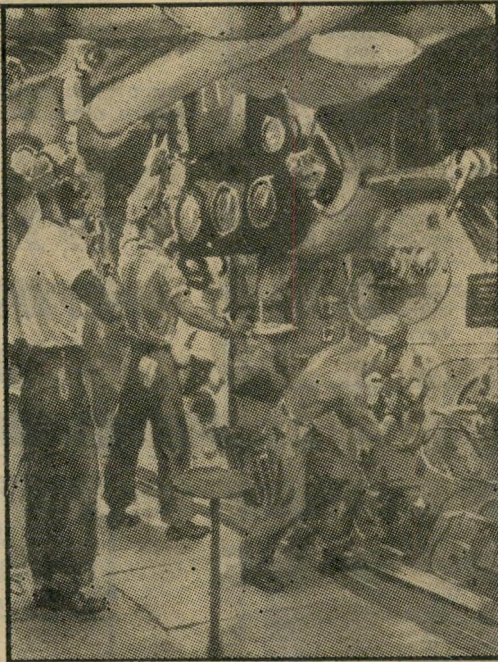
הצי הסובייטי, גם אם איננו החזק בציידי-העולם, מת-
קרב בצעדי-ענק למעמד זה. כבר כיום הוא הגדול-בכמות
בעולם, ויוצר איום עצום — ומתעצם-הולך על נתיבי-
הספנות העולמיים — כי כבר מזה זמן רב הוא בנוי להת-
קפה, ועדי תחילת שנות ה-60' נרעד בעיקר להגנה);
והוא חופשי בפעולותיו הרבה יותר מציידי-המערב, מפני
שעורקייהחיים החוצים בימים הם של המערב, לא של
בריתה-מועצה.

בתוך היסדה-תיכון עדיין נחשב הציידי-שישי חזק יותר
מכל צי אחר, בזכות נושאות-המטוסים שלו. אבל הסוביי-
טים יכלו להכניס, במהירות רבה, את צי היסדה-שחור

שלהם לתוך היסדה-תיכון — ותורכית לא תעמוד בדרי-
כם. חופי אווירי לא היה ואיננו תנאי לפעולתם;
ובתוך כמה שנים יספקוהו נושאות-מטוסים משלהם. כן
יוכלו לקבלו מבסיסים, שיימצאו בלוב, או בכל מדינה
ערבית אחרת ביסדה-תיכון, שתיעשה ירידהם וזו לאותה
שעה ולצורך קבלת סיועם למלחמה.

תיגבור ציים ביסדה-תיכון יוכלו הרוסים לבצע גם דרך
גיברלטר, מבסיסיהם שביסדה-באלי, או מן הריכוז הצי-
הגדול בעולם, שהקימו במורמאנסק, אנו מתרגשים מאד
כאשר מיספר יחידות-הצי הסובייטיות ביסדה-תיכון עולה
מ-40 ל-60 — אבל בסיסי בריתה-ורשה (כלומר, בעיקר
בריתה-מועצה) מסוגלים להוציא מן הים הבאליטי זאי-
זר חצי-האי קולה 1600 יחידות-צי, לרכנם במהירות
ביסדה-צפוני ובכל חלק אחר של האטלנטיק, ממש על
נתיבי-הספנות בין אמריקה לאירופה, ובתוך שדות-הנפט
של הים הצפוני.

התפתחות הכוח הסובייטי, הימי והאווירי,
באגן היסדה-תיכון, והאמצעים המודרניים שכיום
עומדים לרשותו — וכן מצויים אצל כל מדינה
מקומית אחרת — מאפשרים הסיכמה פיסית של
היסדה-תיכון, כמבואותיו, או ניתוק אנטי-הימי-
שי

האם יוכלו אנשי הצי השישי להגן על ישראל?

נה שלו. עתה דומה, כי היסדה-תיכון מהווה
עבור הציידי-שישי לא רק ממלכה-ישעבר, אלא
גם מלכודת-מוות בכוח.

צה"ל - השלישי במערב

אולם ההתפתחות החשובה ביותר שחלה, לעניין
אפשרות התערבות צבאית אמריקאית — או זרה
אחרת — באזורנו, היא התעצמותם המהפכנית של המר-
דינות המקומיות. בעולם שבו אנו חיים, לא השתנה
כל-כך הפוטנציאל היחסי של המדינות, אלא מידת רצונם
ונכונותם של הממשלות והציבורים המערביים ליצור
ולהעמיד, באופן קבוע, עוצמות צבאיות בסדר-ההגדל
שיגיעו, נאמר, ל-20% מהשקעתם היחסית במלחמת-העור-
לם האחרונה. אילו כל עשור, היה מקום שיחששו הרוסים
מן המערב, לא להיפך.

אם נוסף לכך, כי המעצמות המערביות הבינוניות —
שנחשבו בעבר "גדולות" — וכן ארצות-הברית —
הפכו במידה רבה (בעיקר צרפת ובריטניה) בתי-החרד-

הכוח הימי והאווירי של בריתה-מועצה יכול לחסום פיסית את היסדה-תיכון

שת לזשק של ארצות-ערב ואיראן, נבין איך קרה הדבר,
שכיום העוצמות הצבאיות (הקונבנציונליות) אשר בידי
מדינות המיזרח-התיכון הן כיום גדולות ואדירות, מבחינה
מוחלטת, מאלו של "המעצמות" העובדה שהתופעה חיי-
צוגית בילבד ואיננה משקפת פער דומה בפוטנציאל-חיי-
התעשייתית-הטכנולוגי-הצבאי, איננה משמעותית ביותר;
כל המלחמות החזיות, באזורנו כמו באירופה — ולא
רק גרעיניות, אלא גם "מקובלות" — צפויית להיות
קצרות מאד: הוויכוח בין האופטימיסטים והפסימיסטים
במערב-אירופה נסב על ההערכה, האם באמת יוכלו ה-
סובייטים להגיע עד הריין במהלומת-שיריון כבודה אחת,
תוך 48 שעות בלבד; או שיינתן לעכבם כמה ימים

נוספים, וסמוך יותר לגבול המיזרחי של גרמניה המער-
בית, כך שתהיה שהות מספקת לערוך ולהפעיל כלי-זשק
גרעיניים, איסטרטגיים או טאקטיים.

מכל מקום, מבין ארבע המדינות שעליהן נסמכת הגנת
אירופה המערבית, רק צרפת ובגרמניה יש גיוס-חור-
בה, אשר יוצר עברון עוצמת-מילואים משמעותית, הנרי-
תנת לגיוס ולפריסה, אם תהיה התראה מספקת.

בבריטניה במז? שירות-החובה מוזמן, וכל
עוצמתה הצבאית היא של אנשי-קבע, עם מעט
מאד מילואים, מסוגים שונים. אחרי ויאטינאם,
ביטלה גם ארצות-הברית את גיוס-החובה, וגם
היא מושתתת כעת על צבא-קבע. לכן, "הכו-
חות-שבעין" — במיוחד, לענייננו, של ארצות-
הברית — מייצגים, למעשה, את כוחה הכימי
עטימלא לצורכי כל מלחמה חזויה.

במקביל להתרחשויות אלה במערב, חלה, כאמור, הת-
עצמות אדירה במיזרח-התיכון, בעיקר בעשור האחרון.
כיום קרובה ישראל מאד — אם לא הפכה כבר, בפועל-
ממש — להיות השלישית במערב, אחרי ארצות-הבי-
רית וגרמניה, בעוצמתה הצבאית הקונבנציונלית. (לתר-
כיה יותר חילים, אבל חימושה וציודה נחתים משל
ישראל).

תוך זמן קצר ביותר מסוגלת ישראל להע-
מיד ולהפעיל בשדות-הקרב עוצמה, העדיפה
בניכר על זו של הכוחות המזוינים הצרפתיים,
הבריטיים, או האמריקאיים המצויים כעת בי-
אירופה.

השוואה זו נכונה עוד יותר, עד כמה שהעוצמה הכמו-

כל האמצעים האמריקאיים אינם מספיקים כדי להביא ארצה את הכוח הדרוש בזמן הדרוש

תית נוגעת, ביחס לעוצמות הערביות הבודדות הרא-
שית (אלה של מצרים ועיראק) ובודאי לגבי איגודי-
עוצמות ערביות. כפי שצויין לאחריה על-ידי הרמטכ"ל,
העוצמה הצבאית הערבית המאוחדת גדולה יותר מעוצמתן
המאוחדת (היבשתית, כוונתו) של מדינות נאט"ו במערב-
אירופה (הגם שטעה בקביעתו, כי כמות הטנקים שבידי
הערבים, כ-10,000, גדולה בהרבה מזו שהיתה לכל אחת
מן המעצמות במלחמת-העולם השנייה): כבר בפרוץ אותה
מלחמה נאמדה כמות הטנקים של הצבא-האדום לבדו בכי-
20,000; ובסיסם המלחמה עמדה על 25-40 אלף, לפי
הערכות שונות. כולל תותח-סער.

כמויות ערביות אלה, וכן היות אמצעייה-
חימה שבצבאות האזור שייכים לדור החדש
ביותר, או הכימיקאלי-אחרון — כלומר, שווי-ערך
להללו שאצל הצבאות המעצמותיים — מנטי-
ריות ומבטנות על חספ כל שמץ סיכוי להפעלת
גורסה מודרנית, גם מוגדרת, של "מדיניות פסי-
נות-היתת-תחים".

כדי להשיג אפקטיביות צבאית כלשהי, אפילו מוערית,
נדרשת כיום באזורנו עוצמה צבאית חזקה לאין-שיעור
מזו שהספיקה לפני שני עשורים, או אפילו רק אחד.
מצד שני, חופשי-הפעולה הגלובלי של ארצות-הברית הצי-
טמצם באופן דראסטי מאז שנות ה-50' או ה-60', תוך
שהסיכונים התרבו והתעצמו כמה וכמה מונים: המשי-
אבים האמריקאיים, הרלוואנטים להתערבות או לחיג-
בור כאלה מוגבלים, קבועים — וכבר כבולים, ברובם
הגדול, להתחייבויות קיימות ועליונות בחשיבותן.

גיים אמריקאי

סך-כל פוטנציאל-העוצמה הערבית, הגלום כבר כיום
ב"חזית המזרחית", מגיע לכדי 1200 מטוסים וכ-26
דייוויזיות (אוגדות) — 12 עיראקיות, 5 ירדניות, 6 סו-
ריות וכ-3 מכל מדינות חצי-האי ערב. מתוכן יכולות
להופיע בחזית, אם תפרוץ מלחמה מחר, 16 או 17 —
כל הסוריות והירדניות, 5-6 עיראקיות, אחת מסעודיה
ושכנותיה. בחזית המצרית יופיעו — לאחר גיבוי המוצ-
צים לעורף — 14-15 אוגדות, מהן 11-12 מצריות,
והשאר "בעלי-ברית".

כיום וגם בעתיד הנראה-לעין, יכולה ישראל להסתדר
לאירע עם כל הישפעה הגדולה והמאיימת הזאת, ביגלל
הנתונים הגיאוגרפיים ומפני יכולתו של צה"ל לתמרן,
ההיותו במיגנה, גם בעומק שיטחנו (אם כי, כפי שכבר
ציינו, הקווים הנוכחיים, בחזיתות לבנון, תימה והירדן,
רחוקים כדי כמה עשרות ק"מ מן הקווי האופטימליים).
אם תיסוג — ואפילו לא לגבולות ה-49, אלא רק בניגה
עמוקה מן הקווי הנוכחיים — תצטרך ישראל לתגבר
בצורה מרחיקת-לכת את עוצמתה הקבועה: ההערכה של
תוספת 3 אוגדות שריון (1 לחזית המצרית, 2 לחזית
הצפונית והמזרחית) היא, כפי שעוד ניווכח, מוערית.

תוספת כזו אין ישראל יכולה לספק ממקור